

**KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI**

**KIRGIZİSTAN’DA YENİ MİLLİYETÇİ HAREKETLER**

**(YÜKSEK LİSANS TEZİ)**

**Dinara BOLOTBEKOVA**

**Danışman**

**Yrd. Doç. Dr. Murat Bürkan SERBEST**

**BİŞKEK 2019**

## ÖZ

|                  |                                          |
|------------------|------------------------------------------|
| Yazar            | : Dinara Bolotbekova                     |
| Üniversite       | : Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi |
| Anabilim Dalı    | : Uluslararası İlişkiler                 |
| Tezin Niteliği   | : Yüksek Lisans Tezi                     |
| Sayfa Sayısı     | : XVII+86                                |
| Mezuniyet Tarihi | : .../.../2019                           |
| Tez Danışmanı    | : Yrd. Doç. Dr. Murat Bürkan SERBEST     |

### KIRGIZISTAN’DA YENİ MİLLİYETÇİ HAREKETLER

1789 Fransız Devrimi ile birlikte ortaya çıkan milliyetçilik hızlı biçimde tüm Avrupa kıtasına yayılmıştır. Milliyetçi düşünceler ve hareketler yirminci yüzyılda Avrupa dışına taşmıştır. 1990’lı yılların başında Sovyet Bloğ’un dağılmasında ve çökmesinde milliyetçilik çok önemli bir rol oynamıştır.

Sovyetler Birliği'nin parçası olan Kırgızistan'da 2010 yılında gerçekleşen etnik çatışmalardan sonra milliyetçilik konusu aşırı hassas bir konu haline gelmiştir, fakat uzmanlar tarafından fazla ilgi görmemiş ve gerekli düzeyde araştırılmamıştır. Son yıllarda Kırgızistan’ın medyası tarafından sürekli gündeme gelen milliyetçi hareketler ise ülkenin imajı ve istikrarı için önemli rol oynamaktadır.

Bu çalışmada millet ve milliyetçilik kavramlarına ilişkin literatürünün kuramsal bir değerlendirmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda milliyetçilik kavramının tarihi gelişim süreci, milliyetçilik teorileri ve milliyetçilik kuramının gelişimine katkıda bulunan önemli bilim adamların düşünceleri anlatılmıştır.

Çalışmada uzun yıllardır Rus yönetimi altında olan Kırgız milliyetçiliğinin oluşumunun tarihsel süreci incelenerek Sovyet döneminde yer alan milliyetler politikası ele alınmış sonrasında da bağımsız Kırgızistan’daki milliyetçilik durumu hakkında bilgi verilmiştir. Son olarak da çalışmada Kırgızistan’da aktif hale gelmeye başlayan milliyetçi hareketlerinin yaptığı faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde temel oluşturmak amacıyla milliyetçilik konusunda kavramsal ve kuramsal analiz yapılmaktadır; ikinci bölümde ise Kırgız milliyetçilik anlayışının tarihsel geçmişi ele alınmıştır; üçüncü bölümde ise Kırgızistan’daki yeni milliyetçi hareketleri hakkında bilgi verilerek analiz yapılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Kırgızistan, Milliyetçilik, Millet, Milliyetçi Hareketler, Sovyetler Birliği, Kırgız Milliyetçiliği.

## КЫСКАЧА МАЗМУНУ

|                |                                        |
|----------------|----------------------------------------|
| Даярдаган      | : Динара Болотбекова                   |
| Университет    | : Кыргыз-Түрк Манас Университети       |
| Багыты         | : Эл аралык мамилелер                  |
| Иштин сыпаты   | : Магистрдик иш                        |
| Беттердин саны | : XVII+86                              |
| Бүтүрүү датасы | : .../.../2019                         |
| Илимий жетекчи | : PhDAга Окуутучу Мурат Бюрган Сербест |

### Кыргызстанда жаңы улутчул кыймылдар

Улутчулдук 1789-жылы Француз революциясынан кийин пайда болуп, Европага тез арада жайылып кеткен. Ал эми жыйырманчы кылымда, улутчулдук маселеси жана улутчул кыймылдар Европадан тышкары жайыла баштаган. 1990-жылдардын башында Советтер Союзунун кулаганында улутчулдук маселеси абдан маанилүү ролду ойноду.

2010-жылы Кыргызстанда болуп өткөн этникалык жаңжалдардан кийин улутчулдук маселеси өтө сезимтал темалардын бирине айланды. Бирок адистер тарабынан кызыгуу менен изилденген жок. Акыркы жылдарда Кыргызстандын басма сөз каражаттары тарабынан тынымсыз күндаректе болуп турган улутчул кыймыл аракеттери мамлекеттин имиджин жана стабилдүүлүгү үчүн олуттуу рол ойнойт.

Бул дипломдук иштин максаты улут жана улутчулдук терминдерине байланыштуу адабияттарга теориялык жактан баа берүү болуп саналат. Буга байланыштуу улутчулдук түшүнүгүнүн тарыхый калыптануу процесси, улутчулдук теориялары жана улутчулдук теориясынын калыптанышына салым кошкон маанилүү окумуштуулардын ой-пикири, көз караштары баяндалды.

Дипломдук иште көп жыл бою Орусиянын бийлиги астында болгон кыргыз улутчулдугунун пайда болушунун тарыхый процесси изилденип, Совет доорунда орун алган улутчул саясаты сөз болуп, андан кийин көз карандысыз Кыргызстандагы улутчулдук жагдайлар тууралуу маалыматтар берилди. Жыйынтыгында да дипломдук иште Кыргызстанда активдүү болуп баштаган улутчул кыймылдардын ишмердүүлүгүнө баа берилди.

Дипломдук иш үч бөлүмдөн турат. Биринчи бөлүмдө негиз катары улутчулдук темасында теориялык анализ жасалды. Экинчи бөлүмдө кыргыз улутчулдугунун тарыхый калыптануу процесси баяндалган. Ал эми үчүнчү бөлүмдө болсо, Кыргызстандагы жаңы улутчул кыймылдар тууралуу кенен маалымат берилип, терең анализ жасалды.

**Ачкыч Сөздөр:** Кыргызстан, Улутчулдук, Улут, Улутчул Кыймылдар, Советтер Союзу, Кыргыз Улутчулдугу.

## АБСТРАКТ

|                      |                                          |
|----------------------|------------------------------------------|
| Автор                | : Динара Болотбекова                     |
| Университет          | : Кыргызско-Турецкий университет “Манас” |
| Направление          | : Международные отношения                |
| Тип диссертации      | : Магистрская диссертация                |
| Количество страниц   | : XVII+86                                |
| Дата окончания       | : .../.../2019                           |
| Научный руководитель | : И.О. Доц.Др. Мурат Бюркан Сербест      |

### Современные националистические движения Кыргызстана

Национализм, возникший во время Французской революции 1789 года, быстро распространился по всей Европе. В двадцатом веке националистические мысли и движения начали широко распространяться вне Европы. Национализм сыграл очень важную роль в распаде советского блока в начале 1990-х годов.

В Кыргызстане, который был частью Советского Союза, проблема национализма стала чрезвычайно чувствительной после этнических конфликтов в 2010 году, однако она не привлекала к себе большого внимания и не исследовалась экспертами на необходимом уровне. Националистические движения, которые постоянно обсуждаются в СМИ Кыргызстана в последние годы, играют важную роль в формировании имиджа и стабильности страны.

Это исследование нацелено на теоретическую оценку литературы, написанной по теме нации и национализма. В этом контексте объясняются исторический процесс развития концепции национализма, теории национализма и идеи важных ученых, которые внесли свой вклад в развитие теории национализма.

В этом исследовании был рассмотрен исторический процесс формирования кыргызского национализма, который был под властью Советского Союза в течение многих лет, также национальная политика в советский период была исследована. Наконец, была оценена деятельность националистических движений, которые стали активными в Кыргызстане.

Исследование состоит из трех частей. В первой главе проводится концептуальный и теоретический анализ национализма с целью формирования основы; Во второй главе обсуждается историческая основа концепции кыргызского национализма; В третьей главе были проанализированы новые националистические движения в Кыргызстане.

**Ключевые слова:** Кыргызстан, Национализм, Нация, Националистические движения, Советский Союз, Кыргызский Национализм.

## ABSTRACT

|                   |                                      |
|-------------------|--------------------------------------|
| Author            | : Dinara Bolotbekova                 |
| University        | : Kyrgyz-Turkish Manas University    |
| Department        | : International Relations            |
| Dissertation Type | : Master thesis                      |
| Number of Pages   | : XVII+86                            |
| Graduation Date   | : .../.../2019                       |
| Thesis Advisor    | : Asst.Prof.Dr. Murat Bürkan Serbest |

### THE NEW NATIONALIST MOVEMENTS IN KYRGYZSTAN

Nationalism, which arose during the French Revolution of 1789, quickly spread throughout the Europe. In the twentieth century, nationalist thoughts and movements began to spread widely outside Europe. Nationalism played a very important role in the collapse of the Soviet bloc in the early 1990s.

In Kyrgyzstan, which was part of the Soviet Union, the problem of nationalism became extremely sensitive after ethnic conflicts in 2010, but it did not attract much attention and was not investigated by experts at the necessary level. Nationalist movements, which have been constantly on the agenda by Kyrgyzstan's media in recent years, play an important role for the image and stability of the country.

In this study, a theoretical evaluation of the literature on the concepts of nation and nationalism is aimed. In this context, the historical development process of the concept of nationalism, the theories of nationalism and the ideas of the important scientists who contributed to the development of the theory of nationalism are explained.

In this study, the historical process of the formation of Kyrgyz nationalism, which had been under Russian rule for many years, was examined and the nationalities policy in the Soviet period was discussed. Finally, the activities of nationalist movements, which became active in Kyrgyzstan, were evaluated.

The study consists of three parts. In the first chapter, conceptual and theoretical analysis is made on nationalism in order to form a basis; In the second chapter, the historical background of the Kyrgyz nationalism concept is discussed; In the third chapter, new nationalist movements in Kyrgyzstan were analyzed.

**Keywords:** Kyrgyzstan, Nationalism, Nation, Nationalistic Movements, Sovyet Union, Kyrgyz Nationalism.